

„Осветяването [на сътрудниците на Държавна сигурност] има за цел подобряване на прозрачността на публичния живот и допринася за увеличаване на доверието в институциите на страната след падането на комунистическия режим”.

Това реши [Европейският съд за правата на човека в началото на 2018 г.](#) по дело, по което отхвърли жалбата на Хараламби Анчев, български адвокат, вицепремиер и министър на правосъдието в служебния кабинет на Софийски (1997 г., назначен от тогавашния президент Петър Стоянов от СДС), че с разкриването му като агент на Шесто управление на ДС за борба с идеологическата диверсия Комисията на досиетата е нарушила основните му човешки права.

Две години по-късно състав на българския Върховен административен съд (ВАС) обяви за нищожно решение на Комисията по досиетата, с което през 2018 г. тя е оповестила пред обществото сътрудничеството на същия този Анчев, но в друго негово ръководно качество – на лице, член на контролен орган на „Българска холдингова компания“ АД и член на управителен орган на „Аугуста-91“ АД, на които дружества са били предоставени привилегирани лихвени условия в отклонение от обявените от „Корпоративна търговска банка“ АД, които прилага към своите вложители и кредитополучатели.

Разликата между позициите на Европейския съд за правата на човека в Страсбург и на българския Върховен административен съд е от небето до земята.

Написано от Христо Христов
Вторник, 07 Януари 2020 09:00

Докато Европейският съд вижда дълбокия обществен и институционален смисъл от разкриването на сътрудниците на тоталитарните комунистически служби, чрез един напълно законен процес, гласуван от парламента с пълен консенсус, то българският съд пред последните няколко години се опитва на практика да разтвори чадър над осветяването на агентите.

Някои от съдиите във ВАС налагат тезата, че Комисията може да се произнася повторно или последващо за принадлежността на един агент, ако не са налице нови доказателства.

Теза, която противоречи напълно на духа на закона за досиетата и на заложеното от Народното събрание изискване към Комисията да оповестява сътрудниците в различните им ръководни длъжности, които са заемали или заемат след 1989 г.

Нещо повече, имайки предвид, че една част от досиетата са прочистени незаконно от комунистическия режим в края на съществуването му през 1990 г. законодателят изрично не е възложил на Комисията да събира доказателства, а само да установява принадлежност на базата на определени доказателства, налични в архивите и картотеките на ДС и разузнавателните служби на БНА.

С решението си за нищожност на огласяването на сътрудничеството на Хараламби Анчев ([виж повече за досието му – ТУК](#)) от Комисията по досиетата в качеството му на член на контролен орган на дружества, дружества са били предоставени привилегирани лихвени условия в отклонение от обявените от „Корпоративна търговска банка“ АД съдебният състав на ВАС продължава противоречивата си практика.

Съдът не се е съобразил не само с позицията на Комисията, но и с позицията на прокуратурата, която ясно е посочила:

„Съдът не държи сметка, че с оспорваното ново решение на Комисията не се установява принадлежността на лицата към ДС и РС на БНА, а се обявява вече установената

Написано от Христо Христов
Вторник, 07 Януари 2020 09:00

принадлежност, което изрично се посочва и в самото решение на Комисията. В този случай Комисията не излиза извън правомощията си, обявявайки принадлежността на лицето към ДС и разузнавателните служби на БНА, и нейното решение е валидно.”

Интересното по това дело на ВАС, прието в началото на месец декември 2019 г., е че в съдебния състав по него участва съдия Румяна Лилова.

Това е съдията, определен от председателя на ВАС Георги Чолаков също в началото на месец декември миналата година за докладчик по тълкувателното дело, с което ВАС трябва да поправи своята противоречива практика от последните няколко години именно по дела, заведени от лица, разкрити от Комисията по досиетата като сътрудници на Държавна сигурност или разузнавателните служби на БНА в различна тяхна ръководна длъжност.

Остава открит въпроса случайно или не председателят на ВАС е избрал точно Румяна Лилова ([виж повече как тя е станала съдийка във ВАС без конкурс и каква е семейната ѝ връзка във ВАС – ТУК](#)) за докладчик по това тълкувателно дело, след като тя е една от съдийките, които поддържа противоречивата практика?

Както [desebg.com](#) [информира неотдавна до образуване на тълкувателно дело се стигна](#) , след като председателят на Комисията по досиетата Евтим Костадинов сезира за проблема през юли 2019 г. тогавашния главен прокурор Сотир Цацаров за проблема.

Цацаров от своя страна поиска уеднаквяване на съдебната практика от председателя на ВАС Чолаков. С петмесечно забавяне Георги Чолаков се разпореди през декември 2019 г. да се образува тълкувателно дело. Сега то е в ръцете на съдийката Румяна Лилова.